

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 536/2020-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 28. októbra 2020 predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátom JUDr. Michalom Feciľakom, Jesenná 8, Prešov, vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Prešov č. k. 29 C 23/2017-245 z 1. júna 2020 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého rozhodnutia a sťažostná argumentácia sťažovateľky

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 24. augusta 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom

JUDr. Michalom Fecil'akom, Jesenná 8, Prešov, vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) č. k. 29 C 23/2017-245 z 1. júna 2020 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie“).

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej priložených vyplýva:

«3. Sťažovateľ sa žalobou zo dňa 16.08.2017 domáhal vydania bezdôvodného obohatenia zo strany žalovaného, za bezdôvodné užívanie pozemkov, ktorých je žalobca podielovým spoluvlastníkom. Svoj nárok voči žalovanému žalobca vyčíslil priamo v podanej žalobe, a to na základe záverov súkromného znaleckého posudku č. 17 zo dňa 25.05.2017, vypracovaného znaleckým ústavom Technickej univerzity v Košiciach, Stavebná fakulta, Vysokoškolská ul. č. 14, 042 00 Košice (ďalej aj ako „ZP TUKE č. 17“), vo výške 8.088,07 EUR s prísl. Predmetné konanie bolo vedené porušovateľom pod sp. zn. 29 C 23/2017.

4. Sťažovateľov nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia bol v konaní preukázaný a Okresný súd Prešov rozsudkom sp. zn. 29 C 23/2017-181 zo dňa 29.10.2018 rozhodol takto:

I. Žalovaná je povinná zaplatiť žalobkyni 8 088,07 Eur s 5 % úrokom z omeškania ročne od 26.11.2017 do zaplatenia, do 3 dni od právoplatnosti rozsudku.

II. V prevyšujúcej časti žalobu zamietá.

III Priznáva žalobkyni voči žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

5. Žalovaný s rozsudkom Okresného súdu Prešov sp. zn. 29 C 23/2017-181 zo dňa 29.10.2018 nesúhlasil a voči I. a III. výroku predmetného rozsudku podal odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Prešove rozsudkom sp. zn. 7 Co 55/2019-222 zo dňa 30.09.2019 nasledovne:

Potvrzuje rozsudok s výnimkou výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti. Žalobkyni sa priznáva náhrada trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.»

3. V ústavnej sťažnosti sa ďalej uvádza, že «6. Po tom, čo rozsudok Okresného súdu Prešov nadobudol právoplatnosť, sťažovateľ podaním zo dňa 16.12.2019 požiadal porušovateľa o rozhodnutie o výške náhrady trov konania, spoločne s ktorým podaním súdu predložil vyčíslenie trov konania. Žalobca si v rámci inštitútu náhrady trov konania uplatnil taktiež aj iný účelne vynaložený výdavok vzniknutý v konaní v súvislosti s uplatňovaním, resp. bránením práva, ktorý predstavoval sumu vo výške 503,92 EUR, vynaloženú za vypracovanie súkromného ZP TUKE č. 17, ktorý znalecky posudok sťažovateľ predložil ako prílohu predmetnej žaloby. Na preukázanie tohto výdavku sťažovateľ súdu predložil porušovateľovi faktúru Technickej univerzity v Košiciach č. 3170001489 zo dňa 30.05.2017 v sume 1.175,81 EUR (za vypracovanie ZP TUKE č. 17), ktorú uhradil sťažovateľ cestou svojej matky, [REDAKOVANÉ], prevodným príkazom dňa 10.06.2017. Sťažovateľ uvádza, že v predmetnom konaní si za vypracovanie ZP TUKE č. 17 uplatnil len časť celkovo vynaložených výdavkov za jeho vypracovanie, a to alikvotnú sumu vo výške 503,92 EUR, nakoľko ZP TUKE č. 17 ohodnocoval viacero pozemkov (7), pričom podstatné pre prejednávajúcu vec bolo ohodnotenie len 3 konkrétnych pozemkov. Jednoduchým výpočtom dospel sťažovateľ k názoru, že na 3 pozemky pripadá suma vo výške 503,92 EUR [(1.175,81 EUR / 7 parciel) x 3]...

7. O výške náhrady trov konania rozhodol Okresný súd Prešov uznesením sp. zn. 29 C 23/2017-235 zo dňa 23.04.2020 vydaným vyšším súdnym úradníkom...

8. Okresný súd Prešov však v uznesení sp. zn. 29 C 23/2017-235 zo dňa 23.04.2020 nepriznal sťažovateľovi náhradu výdavkov za ZP TUKE č. 17 (pozri aj bod 6. predmetnej sťažnosti) a svoje rozhodnutie odôvodnil takto:

„12. Žalobca si ďalej uplatnil náhradu hotových výdavkov za vypracovanie znaleckého posudku Technickou univerzitou v Košiciach č. 17 zo dňa 25.05.2017 a to vo výške 503,92 Eur. Súd však konštatuje, že z jeho činnosti je známe, ako aj zo samotného znaleckého posudku je zrejmé, že žalobca si tento znalecký posudok nechal vyhotoviť nielen pre potreby tohto konkrétneho konania, resp. nijakým spôsobom nepreukázal, že si dal vypracovať znalecký posudok výlučne na účely tohto konania. Navyše bol vypracovaný vo veci určenia všeobecnej hodnoty nájmu pozemkov a všeobecnej hodnoty vecných bremien za obdobie rokov presahujúce obdobie, ktoré bolo predmetom náhrady

v predmetnom spore, a ako aj vo veci takých nehnuteľností, ktoré neboli predmetom tohto konkrétneho konania. Preto súd náhradu výdavkov za znalecký posudok žalobcovi nepriznal.“

9. Sťažovateľ nesúhlasil s nepriznaním náhrady jeho výdavkov za ZP TUKE č. 17 a voči rozhodnutiu VSÚ podal dňa 11.05.2020 riadny opravný prostriedok - sťažnosť, v ktorej namietal, že právny názor porušovateľa, podľa ktorého sťažovateľovi vôbec nepatrí náhrada výdavkov za znalecký posudok nemôže obstať. Sťažovateľ odmietol, aby na základe skutočností, že ZP TUKE č. 17 nebol vyhotovený len pre potreby a účely konkrétneho konania a že ohodnocuje viaceré nehnuteľností v rôznych časových obdobiach (aj takých, ktoré neboli predmetom konkrétneho konania) bolo možné dôjsť k záveru, že sťažovateľovi nepatrí uplatnená (aliquotná) náhrada za vypracovanie ZP TUKE č. 17.».

4. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti zdôrazňuje, že «10. O sťažnosti sťažovateľa zo dňa 11.05.2020 rozhodol porušovateľ napádaným rozhodnutím sp. zn. 29 C 23/2017-245 zo dňa 01.06.2020, ktorým sťažnosť sťažovateľa zamietol, pričom v odôvodnení uznesenia o. i. uviedol:

„13. Podľa novej právnej úpravy (§ 251 C SP) sa za trovy konania považujú len také výdavky, ktoré vznikli v konaní, t. j. v období od začatia konania (§ 156 CSP) do jeho skončenia (právoplatnosťou súdneho rozhodnutia, ktorým sa konanie končí). Jednotlivé úkony právnej služby musia byť posudzované samostatne so zreteľom na to, či išlo o odôvodnený a účelne vynaložený výdavok, ktorý strane sporu vznikol v konaní v súvislosti s uplatňovaním alebo bránením práva (nález ÚS SR z 26.9.2019 pod sp. zn. I ÚS 207/2019).

14. Znalecký posudok Technickej univerzity v Košiciach č. 17 bol vypracovaný 31.3.2017, teda pred doručením žaloby 16.8.2017, a preto hotové výdavky za jeho vypracovanie s poukazom na vyššie citované rozhodnutie ÚS SR nie sú trovami konania v zmysle ust. 251 CSP, keďže vznikli pred začatím konania pred súdom prvej inštancie (§ 156 CSP).

15. Uvedené hotové výdavky za vypracovanie predmetného znaleckého posudku sú totižto hmotnoprávnym nárokom, ktorý si mala žalobkyňa uplatniť ako príslušenstvo peňažnej pohľadávky v zmysle ust. 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka. Podľa § 121 ods. 3

Občianskeho zákonníka totižto príslušenstvom pohľadávky sú úroky, úroky z omeškania, poplatok z omeškania, ako aj náklady spojené s jej uplatnením.

16. Náklady spojené s uplatnením pohľadávky sú spravidla trovy vzniknuté s uplatnením pohľadávky, a to aj v predsúdnom štádiu (napr. zaobstaranie znaleckého posudku objasňujúceho výšku škody alebo bezdôvodného obohatenia, cestovné náklady). Tieto náklady sa musia týkať zročnej pohľadávky a musia byť účelne vynaložené na to, aby sa dali úspešne uplatniť aj v súdnom spore ako hmotnoprávny nárok odlišný od trov konania. Žalobkyňa predloženým znaleckým posudkom totižto preukazovala dôvodnosť ňou uplatneného nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia zo strany žalovaného za užívanie cudzej nehnuteľnosti. "...

20. Porušovateľ nepriznanie náhrady výdavku (aliquotnej časti sumy potrebnej na vypracovanie ZP TUKE č. 17) právne oprel o názor, že výdavky na vypracovanie ZP TUKE č. 17 predstavujú hmotnoprávny nárok, ktorý mal sťažovateľ uplatniť ako príslušenstvo pohľadávky v zmysle ust. § 121 ods. 3 zák. č. 40/1964 Zb. (ďalej aj ako „ObčZ“) a pretože predmetný výdavok vznikol ešte pred začatím konania na súde, v zmysle ust. § 251 C.s.p. ho podľa názoru porušovateľa nie je možné považovať za trovy konania.».

5. Napadnuté rozhodnutie je podľa sťažovateľky arbitrárne a zjavne neodôvodnené, keďže je toho názoru, že „22. Sťažovateľ v prvom rade poukazuje na skutočnosť, že v konaniach o vydanie bezdôvodného obohatenia, ktorého výšku je potrebné stanoviť znaleckým posudkom je vypracovanie znaleckého posudku pre podanie žaloby zo strany akéhokoľvek žalobcu nevyhnutné, pretože ináč by žalobca svoj nárok nedokázal vyčísliť. Ak žalobca nevyčíslil výšku uplatneného nároku priamo pri podaní žaloby, teda v žalobe, súd je povinný v zmysle § 129 C.s.p. vyzvať žalobcu na doplnenie podania v lehote, ktorá nesmie byť kratšia ako 10 dní, a to pod hrozbou odmietnutia podania.

23. Je preto logické, že žalobca si je teda povinný zabezpečiť - objednať vypracovanie znaleckého posudku ešte pred samotným podaním žaloby, aby po podaní žaloby nedochádzalo k jej odmietnutiu z dôvodu nevyčíslenia výšky uplatneného nároku. Rovnako logicky postupoval aj sťažovateľ, ktorý si vypracovanie znaleckého posudku

zabezpečil pred podaním samotnej žaloby, spoliehajúc sa na skutočnosť, že v prípade úspechu v konaní mu náklady na vypracovanie znaleckého posudku budú nahradené.

24. V tejto súvislosti však sťažovateľ poukazuje na iné konanie, vedené na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 10 C 25/2017, v ktorom taktiež predložil súkromný ZP TUKE č. 17 spoločne so žalobou a v ktorom konaní mu (rovnako ako v prejednávanej veci) súd právoplatným rozsudkom sp. zn. 10 C 25/2017-332 zo dňa 13.12.2018 voči žalovanému priznal 100 % náhradu trov konania, bola sťažovateľovi v rámci rozhodovania o výške trov konania priznaná alikvotná náhrada za vypracovanie ZP TUKE č. 17. Sťažovateľ tak nadobudol legitímne očakávanie, že aj v prejednávanej právnej veci bude súd postupovať rovnako, v súlade so zásadou právneho štátu, právnej istoty a princípu podľa ktorého je na rovnakú právnu otázku potrebné poskytnúť rovnakú právnu odpoveď. K uvedenému však nedošlo, čo má za následok prehlbovanie nedôvery voči súdnemu systému Slovenskej republiky a nadobúdanie presvedčenia, že súdy rozhodujú svojvoľne a arbitrárne...

27. Sťažovateľ ďalej uvádza, že si je vedomý skutočnosti, že prijatím nového procesného kódexu - Civilného sporového poriadku došlo pri koncipovaní definície trov konania (pozri ust. § 251 C.s.p.) k zásadnej zmene, podľa ktorej sú trovami konania všetky preukázané, odôvodnené a účelne vynaložené výdavky, ktoré vzniknú v konaní (porovnaj s ust. § 137 zák. č. 99/1963 Zb.). O túto skutočnosť nakoniec svoj právny názor oprel aj porušovateľ. Výklad uvedeného ustanovenia, tak ako ho uviedol a aplikoval porušovateľ v napádanom rozhodnutí však z pohľadu sťažovateľa nemôže obstať z dôvodu jeho prílišnej formálnosti, ktorá má za následok porušenie sťažovateľovho práva na spravodlivé konanie.

28. S poukazom na vyššie uvedené sťažovateľ dáva do pozornosti skutočnosť, že vyhláškou MS SR č. 159/2019 Z. z. došlo k zmene a doplneniu vyhlášky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb, keď medzi úkony právnej služby v občianskom konaní bola v ust. § 13a ods. 1 pod písm. d) zaradená predžalobná výzva. Je nepochybné, že predžalobná výzva je právnym úkonom, za ktorý patrí poskytovateľovi právnej služby odmena, rovnako ako je nepochybné, že zo samotnej podstaty predžalobnej výzvy vyplýva, že tento úkon právnej služby je poskytovaný pred tým, než sa začne samotné konanie na súde. Použitie prísne formálneho výkladu ust. § 251 C.s.p. (tak ako ho podal porušovateľ), by a priori vylučovalo možnosť súdu priznať sporovej strane nárok na náhradu trov konania za úkon právnej služby - predžalobnej výzvy, pretože

táto právna služba nebola (a z jej podstaty vyplýva, že ani nikdy nemôže byť) poskytnutá v konaní. Aj napriek uvedenému je zrejmé, že za úkon právnej služby - predžalobná výzva, patrí v prípade úspechu v konaní sporovej strane právo na jeho náhradu.

29. Obdobná situácia tak podľa názoru sťažovateľa platí aj v prípade výdavku sporovej strany na vypracovanie súkromného znaleckého posudku pred začatím konania. Takýto výdavok síce formálne nevznikol v konaní, je však nesporné, že pri žalobách o vydanie bezdôvodného obohatenia je vypracovanie znaleckého posudku nevyhnutné, a pokiaľ by jeho vypracovanie žalobca nezabezpečil, jeho žaloba by bola odmietnutá. Aj v tomto prípade tak podľa sťažovateľa platí, že výdavok nemusí nevyhnutne vzniknúť v konaní, práve naopak, na účely priznania náhrady trov konania je aj v tejto špecifickej situácii (totožnej s predžalobnou výzvou) možné zo strany súdu priznať náhradu takéhoto výdavku. O to viac platí táto situácia v prípade, ak žalobca predloží súkromný znalecký posudok spoločne so žalobou, kedy samotné ust. § 209 ods. 2 C.s.p. pri splnení formálnych náležitostí zrovnoprávňuje takto predložený súkromný znalecký posudok so znaleckým posudkom súdom ustanoveného znalca...“.

6. Na podklade uvedených skutočností sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie o nej rozhodol nálezom tak, že vysloví porušenie jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozhodnutím okresného súdu, napadnuté rozhodnutie zruší a vec vráti okresnému súdu na ďalšie konanie a sťažovateľke prizná náhradu trov konania.

II.

Právomoc ústavného súdu a ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu

7. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

8. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd,

alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

9. Dňa 1. marca 2019 nadobudol účinnosť zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v čl. I § 1 až § 13 a § 16 až § 28 a § 32 až § 248 a § 250 a § 251.

10. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

11. Ústavný súd môže podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

12. Z § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti je tiež posúdiť, či nie je zjavne neopodstatnená. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť ide vtedy, keď napadnutým postupom alebo napadnutým rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným

právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú preto možno považovať ústavnú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

13. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

14. Podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne.

15. Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo prejednaná súdom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

16. Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 71/97). Z tohto vyplýva, že právne východiská, na základe ktorých ústavný súd preskúmava, či došlo k ich porušeniu, sú vo vzťahu k týmto označeným právam v zásade identické (IV. ÚS 147/08).

17. Podľa § 251 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Civilný sporový poriadok“ alebo „CSP“) trovy konania sú všetky preukázané, odôvodnené a účelne vynaložené výdavky, ktoré vzniknú v konaní v súvislosti s uplatňovaním alebo bránením práva.

18. Podľa § 123 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky zákonník“) príslušenstvom pohľadávky sú úroky, úroky z omeškania, poplatok z omeškania a náklady spojené s jej uplatnením.

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

19. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti namieta, že napadnuté rozhodnutie okresného súdu je arbitrárne a svojvoľné, v dôsledku čoho došlo k porušeniu jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Podľa sťažovateľky okresný súd nereagoval na všetky jej podstatné námietky týkajúce sa otázky nepriznania náhrady trov konania za súkromný znalecký posudok vypracovaný pred začatím súdneho konania.

20. Uznesením č. k. 29 C 23/2017-245 z 1. júna 2020 okresný súd zamietol sťažnosť sťažovateľky v postavení žalobkyne proti uzneseniu okresnému súdu vydanému vyšším súdnym úradníkom č. k. 29 C 23/2017-235 z 23. apríla 2020.

21. Ústavný súd konštatuje, že jeho úlohou v tomto konaní bolo posúdiť, či okresný súd uznesením č. k. 29 C 23/2017-245 z 1. júna 2020 ústavne akceptovateľným a udržateľným spôsobom rozhodol o sťažnosti sťažovateľky v postavení žalobkyne proti uzneseniu okresnému súdu vydanému vyšším súdnym úradníkom č. k. 29 C 23/2017-235 z 23. apríla 2020, ktorým bolo rozhodnuté o výške náhrady trov konania.

22. V relevantných častiach uznesenia č. k. 29 C 23/2017-245 z 1. júna 2020 okresný súd predovšetkým uviedol:

„13. Podľa novej právnej úpravy (§ 251 CSP) sa za trovy konania považujú len také výdavky, ktoré vznikli v konaní, t. j. v období od začatia konania (§ 156 CSP) do jeho skončenia (právoplatnosťou súdneho rozhodnutia, ktorým sa konanie končí). Jednotlivé úkony právnej služby musia byť posudzované samostatne so zreteľom na to, či išlo

o odôvodnený a účelne vynaložený výdavok, ktorý strane sporu vznikol v konaní v súvislosti s uplatňovaním alebo bránením práva (nález ÚS SR z 26.9.2019 pod sp. zn. I ÚS 207/2019).

14. Znalecký posudok Technickej univerzity v Košiciach č. 17 bol vypracovaný 31.3.2017, teda pred doručením žaloby 16.8.2017, a preto hotové výdavky za jeho vypracovanie s poukazom na vyššie citované rozhodnutie ÚS SR nie sú trovami konania v zmysle ust. § 251 CSP, keďže vznikli pred začatím konania pred súdom prvej inštancie (§ 156 CSP)...

16. Náklady spojené s uplatnením pohľadávky sú spravidla trovy vzniknuté s uplatnením pohľadávky, a to aj v predsúdnom štádiu (napr. zaobstaranie znaleckého posudku objasňujúceho výšku škody alebo bezdôvodného obohatenia, cestovné náklady). Tieto náklady sa musia týkať zročnej pohľadávky a musia byť účelne vynaložené na to, aby sa dali úspešne uplatniť aj v súdnom spore ako hmotnoprávny nárok odlišný od trov konania. Žalobkyňa predloženým znaleckým posudkom totižto preukazovala dôvodnosť ňou uplatneného nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia zo strany žalovaného za užívanie cudzej nehnuteľnosti. “

23. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96), a preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.). O svojvôli pri výklade alebo aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať vtedy,

ak by sa jeho názor natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (napr. I. ÚS 115/02, I. ÚS 176/03).

24. Vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom nie je chrániť občana pred skutkovými či právnymi omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné (m. m. I. ÚS 17/01).

25. Ústavný súd už judikoval, že odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemá a ani nemusí odpovedať na každú námietku alebo argument uvedené v opravnom prostriedku (obdobne to platí aj pre sťažnosť proti uzneseniu vydanému vyšším súdnym úradníkom), ale iba na tie, ktoré majú podstatný význam pre rozhodnutie o danom opravnom prostriedku (sťažnosť proti uzneseniu vydanému vyšším súdnym úradníkom), zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia, ktoré sa v rámci konania o opravnom prostriedku (o sťažnosti proti uzneseniu vydanému vyšším súdnym úradníkom) preskúmavalo (napr. IV. ÚS 350/2014, IV. ÚS 4/2013, IV. ÚS 124/2011, II. ÚS 127/07). Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia totiž neznamená, že všeobecný súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania (II. ÚS 76/07).

26. Ústavný súd ďalej poukazuje na svoju stabilizovanú judikatúru, podľa ktorej posudzuje spravodlivosť procesu ako celku (napr. m. m. II. ÚS 307/06), preto k vyhovaniu ústavnej sťažnosti dochádza zásadne iba v prípadoch, ak dospeje k názoru, že namietané a relevantné procesné pochybenia zo strany príslušného orgánu verejnej moci umožňujú prijatie záveru, že proces ako celok bol nespravodlivý a vzhľadom na to aj jeho výsledok môže vyznievať ako nespravodlivý. Ústavný súd preto nepristupuje k vyhovaniu sťažnosti v prípadoch, keď zo strany orgánov verejnej moci síce k určitému pochybeniu došlo, avšak jeho intenzita a existujúca príčinná súvislosť medzi namietaným porušením ústavou garantovaného práva a jeho dôsledkami na spravodlivosť procesu ako celku nemala podstatný dosah (m. m. IV. ÚS 320/2011). V tejto súvislosti ústavný súd zdôrazňuje, že nie každé porušenie zákona zo strany orgánu verejnej moci má automaticky

za následok porušenie ústavou garantovaného základného práva, v danom prípade predovšetkým základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (napr. IV. ÚS 104/2012, I. ÚS 9/2013, IV. ÚS 629/2012, II. ÚS 372/2012, II. ÚS 373/2012).

27. Všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04).

28. V kontexte požiadaviek riadneho odôvodnenia rozhodnutia všeobecného súdu ako súčasti práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavný súd zdôrazňuje, že ani judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva nevyžaduje, aby v odôvodnení rozhodnutia bola daná odpoveď na každý argument strany. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie kľúčový, vyžaduje sa osobitná odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija proti Španielsku, rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva z 9. 12. 1994, § 29; Hiro Balani proti Španielsku, rozhodnutie z 9. 12. 1994; Georgiadis proti Grécku, rozhodnutie z 29. 5. 1997; Higgins proti Francúzsku, rozhodnutie z 19. 2. 1998).

29. Vzhľadom na to, že sťažovateľka namieta porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ústavný súd, vychádzajúc zo svojej ustálenej judikatúry, podčiarkuje, že na základné právo na súdnu ochranu zásadne nazerá ako na právo „výsledkové“, to znamená, že posudzuje, či požiadavkám vyplývajúcim z obsahu tohto základného práva zodpovedá súdny proces ako celok, a skutočnosť, či napadnuté konanie ako celok bude spravodlivé, závisí od pokračujúceho konania a rozhodnutia všeobecných súdov (m. m. III. ÚS 33/04, IV. ÚS 163/05, II. ÚS 307/06, II. ÚS 155/08).

30. Prvoradou úlohou ústavného súdu je ochrana ústavnosti, a nie ochrana zákonnosti, čo je prejavom doktríny, že všeobecný súd pozná právo („*iura novit curia*“).

Je v právomoci všeobecného súdu vykladať a aplikovať zákony. Pokiaľ tento výklad nie je arbitrárny a je náležite zdôvodnený, ústavný súd nemá príčinu doň zasahovať (m. m. I. ÚS 19/02, IV. ÚS 238/05, II. ÚS 357/06).

31. Rozhodovanie o náhrade trov konania je integrálnou súčasťou súdneho konania, a preto všeobecný sud pri poskytovaní súdnej ochrany podľa čl. 46 ods. 1 ústavy môže rozhodnutím, ako aj postupom predchádzajúcim jeho vydaniu, ktorý nie je v súlade so zákonom (čl. 46 ods. 4 a čl. 51 ods. 1 ústavy), porušiť základné právo účastníka konania na súdnu ochranu (obdobne II. ÚS 56/05). Obsahom práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je *ratione materiae* aj právo na rozhodnutie o trovách konania, resp. o náhrade trov konania v súlade so zákonom (Robins c. Spojene kráľovstvo z 23. 9. 1997).

32. Vo všeobecnosti platí, že pochybenie pri rozhodovaní o náhrade trov konania spravidla nedosahuje samo osebe takú intenzitu, na základe ktorej možno vysloviť porušenie základných práv a slobôd, akokoľvek sa môže účastníka konania citeľne dotknúť. Ústavný súd pri posudzovaní problematiky trov konania, t. j. problematiky vo vzťahu k predmetu konania pred všeobecnými súdmi vedľajšej, postupuje nanajvýš zdržanlivo a k zrušeniu napádaného výroku o trovách konania sa uchýli iba výnimočne, napr. keď zistí, že došlo k porušeniu práva na súdnu ochranu extrémnym spôsobom alebo že bolo zasiahnuté aj iné základné právo (II. ÚS 78/03, II. ÚS 31/04, IV. ÚS 45/06, I. ÚS 156/2010, IV. ÚS 311/2012, IV. ÚS 210/2013, IV. ÚS 192/2014).

33. Trovy vynaložené účastníkom konania (sporovou stranou) v spore musia byť v príčinnej súvislosti s jeho procesným postojom k predmetu konania. Ich vynaložením sa musí sledovať procesné presadzovanie uplatneného nároku alebo procesná ochrana proti takému tvrdenému nároku (m. m. II. ÚS 78/03, III. ÚS 481/2015, IV. ÚS 83/2018).

34. Pre komplexnejšie posúdenie veci ústavný súd považuje za vhodné poukázať aj na odbornú právnickú literatúru, ktorá vo vzťahu k problematike trov konania uvádza:

35. „Civilný sporový poriadok zavádza novú definíciu trov konania, pričom za trovy konania sa podľa novej právnej úpravy považujú len také výdavky, ktoré vznikli v konaní, t. j. v období od začatia konania (pozri § 156 CSP) do jeho skončenia. Je teda irelevantné, že určité výdavky vznikli v bezprostrednej súvislosti s týmto konaním, no pred jeho začatím (napr. v súvislosti s predžalobnou výzvou), pretože je vylúčené takéto výdavky považovať za trovy konania, keď nevznikli počas prebiehajúceho konania. Ak strana mala takéto výdavky, tieto by mohli byť v niektorých sporoch posúdené ako náklady spojené s uplatnením pohľadávky podľa § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka.“ (Horváth, E., Andrášiová, A., Henčeková, S. Civilný sporový poriadok Komentár, 2. doplnené a prepracované vydanie. Bratislava : Wolters Kluwer SR s. r. o., 2018. s. 674 a 675).

36. „Civilný sporový poriadok obsahuje exaktnú definíciu trov konania, ktorej naplnenie je podmienené súčasným (kumulatívnym) splnením všetkých zákonných znakov v zmysle § 251 CSP. Každý výdavok v konaní je zo strany súdu posudzovaný osobitne a pri absencii niektorého z týchto znakov nemôže byť strane priznaná jeho náhrada v rámci trov konania podľa § 255 CSP. Trovami konania sú iba tie výdavky, ktoré majú priamu súvislosť s uplatňovaním alebo bránením práva. Zákon súčasne ustanovuje, že výdavky musia vzniknúť v konaní. Časový interval, v rámci ktorého možno uvažovať o trovách konania, je teda striktne ohraničený začatím konania (§ 156 CSP) a právoplatnosťou súdneho rozhodnutia, ktorým sa konanie končí. V režime Civilného sporového poriadku sú z tohto dôvodu do značnej miery obmedzené podmienky aplikácie pôvodnej judikatúry k § 137 OSP, ktorá pripúšťala začleniť do trov konania aj niektoré výdavky vzniknuté pred jeho začatím (napr. R 14/1985).“ (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M. a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2016. s. 891 až 896).

IV.

Záver

37. Vychádzajúc predovšetkým z už uvedeného posúdenia veci (bod III tohto odôvodnenia), ústavný súd konštatuje, že okresný súd sa v napadnutom uznesení

č. k. 29 C 23/2017-245 z 1. júna 2020 zaoberal a ústavne akceptovateľným spôsobom aj vysporiadal s námietkami sťažovateľky týkajúcimi sa náhrady trov konania za súkromný znalecký posudok vypracovaný pred začatím súdneho konania. Právny názor vyslovený okresným súdom v uznesení č. k. 29 C 23/2017-245 z 1. júna 2020 má aj podľa ústavného súdu racionálny základ, a je preto legitímny a z ústavného hľadiska akceptovateľný.

38. Okresný súd tak dostatočne ozrejmil myšlienkové pochody, ktoré ho viedli k posúdeniu otázky, ktorou bolo nepriznanie náhrady trov konania za súkromný znalecký posudok vypracovaný pred začatím súdneho konania, a preto jeho závery vyslovené v danej veci nemožno kvalifikovať ako zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, ale ako také, ktoré v posudzovanom prípade sú v súlade s obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

39. Ústavný súd konštatuje, že podľa § 251 CSP sa za trovy konania považujú len také výdavky, ktoré vznikli v konaní, t. j. v období od začatia konania (§ 156 CSP) do jeho skončenia (právoplatnosťou súdneho rozhodnutia, ktorým sa konanie končí). Hotové výdavky za vypracovanie súkromného znaleckého posudku vyhotoveného pred začatím súdneho konania nie sú trovami konania v zmysle ustanovenia § 251 CSP, keďže vznikli pred začatím konania pred súdom prvej inštancie. Hotové výdavky za vypracovanie súkromného znaleckého posudku vyhotoveného pred začatím súdneho konania je potrebné považovať za náklady spojené s uplatnením pohľadávky podľa § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka. Tieto náklady spojené s uplatnením pohľadávky sa v súdnom konaní uplatňujú v petite žaloby ako hmotnoprávny nárok, ktorý je odlišný od trov konania.

40. Okresný súd sa s argumentáciou sťažovateľky nestotožnil, a preto uznesením č. k. 29 C 23/2017-245 z 1. júna 2020 zamietol sťažnosť sťažovateľky v postavení žalobkyne proti uzneseniu okresnému súdu vydanému vyšším súdnym úradníkom č. k. 29 C 23/2017-235 z 23. apríla 2020, ktorým bolo rozhodnuté o výške náhrady trov konania. Vzhľadom na uvedené napadnuté uznesenie okresného súdu č. k. 29 C/23/2017-245 z 1. júna 2020 nemožno považovať za zjavne neodôvodnené

či arbitrárne, a preto neexistuje ústavne relevantný dôvod na to, aby ústavný súd svojím rozhodnutím do napadnutého rozhodnutia okresného súdu zasahoval, pretože jeho odôvodnenie nesignalizuje takú príčinnú súvislosť s namietaným porušením základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorá by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie reálne zakladala dôvod na vyslovenie ich porušenia.

41. S prihliadnutím na uvedené skutočnosti ústavný súd ústavnú sťažnosť, ktorou sťažovateľka namietala porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením okresného súdu č. k. 29 C 23/2017-245 z 1. júna 2020, odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

42. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, bolo bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi uplatnenými v ústavnej sťažnosti (zrušenie napadnutého rozhodnutia okresného súdu a vrátenie veci na ďalšie konanie, priznanie náhrady trov konania).

43. Vzhľadom na už uvedené ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. októbra 2020

Miroslav Duriš
predseda senátu